

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Osztálvozás

389.3

Szerző:

Cím: A fővárosi világítási adó

Hely

Idő

"1916"

Személy

Forrás:

Alkotmány

Bp.

(Hely)

1916. X/6

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Ol)

Közp. nyomt. XX. cs. 22. sz.

Budapest fővárosi háziiparügyi hivatala 1916

A fővárosi világítási adó.

— adóitól mentesítették a kétszobás lakásokat és kisipari üzemeket. —

— Az «Alkotmány» tudósítójától. —

Budapest, dec. 5.

A székesfőváros — sajnos — már a háboru előtt nyakig uszott a deficitben.

Ezt pedig a nagy kölcsönműveletek következtében szükséges törlesztési hányadok és kamatok, másrészt a hivatalok és személyzet határtalan szaporítása folytán előállott óriási személyi kiadások okozták. A főváros rendes bevételének mintegy kétharmad részét ezek emésztették fel.

A tanács, bár a deficit lavinaszerű emelkedése miatt alig volt kikerülhető, tavaly még nem akart a rendelkezése alatt álló bevételi források emeléséhez fogni, de az idén már lehetetlen volt kitérni a háztartási hiány adószerű bevételével való fedezése elől.

Megszülettek tehát az adójavaslatok olyan formában, hogy az új adók ne csak a gazdagokat, hanem az egyenlőség és testvériség, szóval az igazi demokrácia elveihez képest a szegényeket is sújtsák.

Emelik a vízdíjat, emelik a világítási díjakat is és valószínűleg ezeket követni fogja még a közlekedés javításának nagyobb dícsőségére a vágóhidj, állatvásári és vásárcsarnoki díjszabások revíziója is, amire a tanács már tavalyi budgetjelentésében, mint a tanács már tavalyi kínálkozó gyümölcseire rámutatott.

Röviden és tárgyilagosan lehetetlen meg nem jelezni, hogy elérkeztünk a modern demokráta gazdálkodás csödjéhez.

A kommunizálás jelszavával s törekvéseik népjóléti jellegének állandó hangoztatásával a gáziparát ezelőtt hat évvel megváltották, hogy a világítást olcsóbbá tegyék s a részvényeseknek eddig jutott nagy osztalék a fogyasztóközönség részére jusson.

A régi gáztársaság kötelezve volt évtizedekre fixirozott és folyton csökkenő áron adni a közönségnek a gázt s ha az idők folyamán az anyagbeszerzés esetleg drágul, ezt legfeljebb a részvényesek érzik vala meg, akik kevesebb osztalékot kapnak.

Most már a községi tulajdonba került gázgyár a nagyközönség osztaléka gyanánt emeli az anyagbeszerzés drágulása folytán az árakat és ennek tetejébe behozza még az áram külön megadóztatását is.

Ugyanez áll a villamos-világítást illetően is. Ez a kommunális politika tehát alaposan célt tévesztett s egy régi közhelyet idézve — a puska visszafelé sült el.

A világítási adók, melyeket ma tárgyalt a pénzügyi bizottság, 1917 január elsején lépnek életbe.

A gáz ára az eladási ár tíz százalékával emelkedik, szintugy az elektromos áramé is. Adó alá természetesen nem esik az utcai közvilágítás-hoz használt légszesz vagy villamos áram.

Az adó a fogyasztókat terheli s a fogyasztási kimutatás összegével együtt esedékes s minden fizetés alkalmával a számla összegéből a megfelelő hányad mindig adóra vonatik le.

Az adóval kapcsolatosan bemutatott ár-emelés pedig abból áll, hogy mivel ugy a szénbeszerzés, mint az olaj stb. nagyot drágult, a gáznál azt ajánlja a tanács, hogy a világítási gáz és a háztartási gáz ára egyformán köbméterenkint 20 fillér legyen. A világító gáz eddig is 20 fillér volt. Az emelés a háztartási gázra (fűtés, főzés, vasalás) esik és pedig azért, mert a gázgyár átvétele, vagyis 6 év óta a háztartási gázfogyasztás 170 százalékkal emelkedett, tehát ennek az áremelése jóval kiadósabb. Az ipari célokra szolgáló motorikus gázt az ár-emelés nem érinti.

A háztartási gáz áremelése 25 százalékkal fejezhető ki percentekben.

A villamvilágításnál a hektowatt óránkénti hat fillér egységárat hét fillérre emelik. Ez 16,66 százalék emelést jelent. Az egységárat a tanács ugy az Általános Villamossági Részvénytársaság, mint a fővárosi elektromos művek részére, mint maximális árat állapítja meg. Ha tehát a magántársaság ezt a mostani egységáremelést nem veszi igénybe, olcsóbban tudja adni a világítást, mint a város; ha pedig igénybe veszi, igen tetemes hasznót juttat részvényeseinek s megváltás esetére megdrágítja a vállalat árát.

Most már mindezek pénzügyi eredménye ez volna:

A világítási adóból (a gázt és az elektromosságot együttvéve) a tanács évi 4.320.000 koronát vár.

A gáz és villam árának emeléséből pedig évenként összesen 2,500.000 koronát.

Ez nem egészen hét millió korona. Ha tehát a főváros deficitjét a jövő évi előirányzatban csak harminc millióra tesszük is, a költségvetési hiányt sötét homály fedi, ami nagyon rossz jel — akkor is még a deficit fedezésére egész sor új adójavaslatot kell várunk, mert a vigalmi adóból származó jövedelmet speciális célra akarják lekötni, valószínűleg a Népjelölti Központ című új, nagyszabású szabadkőműves hivatal forgótökéjeként.

A világitási adó mai tárgyalása a pénzügyi bizottságban lassan indult meg, az ülés elején mindössze heten voltak jelen s először is V á z s o n y i szolt a tárgyhoz igen nehéz helyzetben, valószínűleg azért, mert neki, mint a kommunizálás legrégebb hívenek, ime e várospolitikai irány kudarcát kellett rövid tíz év után megérnie.

Mentegette a helyzetet más nagy városok példáiival — mindenütt emelik az adót és díjakat s bár a népszerűség keresése azt diktálná, hogy ily javaslatot ne szavazzon meg, mégis az elveihez való hűség arra bírja, hogy kényszerűségből a leggyűlöletesebb adókhoz is hozzájáruljon, ha a kormány nem engedi, hogy a főváros maga vessen ki önálló városi adót.

Tudja, hogy ez az adó nem igazságos, csakis a kényszer befolyása alatt szavazza meg s ha a normális viszonyok bekövetkeznek, elvárja, hogy a világitás árát a régre szállítsák le, s a világitási adót is eltöröljék.

Azonban, ha egyáltalán nem kerülhetjük ki, hogy ily adóval terheljük a közönséget, *enyhítő* módosításokat ajánlott a tanács javaslatához, melyek a népszerűség megmentésére voltak szánva, de teljesen tönkre tették volna az új adó pénzügyi eredményét. Nevezetesen annak előrebocsátásával, hogy ezek az áremelési és adójavaslatok csak *ideigleneseknek* legyenek tekintendők, javasolja, hogy a gázadó fizetése alól mentesítsenek a kétszobás lakások, ideértve azokat is, amelyek konyhával, előszobával és mellékhelyiségekkel vannak ellátva, és az egynyilású boltihelyiségek, kivéve azokat, amelyek a tanács által megjelölt főüzleti utvonalakon állanak, és végül mentesítendő az ipari gáz szolgáltatása tekintetében az az üzem, amely legfőlegbb hat lóerős motorral dolgozik. Ugyanczeket a mentességeket kívánja az elektromos áramnál is. Javasolta továbbá, hogy öt- és tízszázalékos adót állapítsanak meg. Öt-százalékos adó alá essenek a háromszobás lakások és a kétnyilású boltihelyiségek, kivéve a főüzleti utvonalakon fekvő boltokat és tíz százalék legyen egyébként az adó. Ezt az elektromos világitási adónál is kívánja. Kívánja továbbá, hogy az elektromos áram egyfilléres tarifaemelése ne vonatkozzék

azokra, akik az adómentesség kategóriájába tartoznak.

Buzáth János tanácsnok kifejtette, hogy az indítványban foglalt módosítások évi 600 ezer korona jövedelemapadást jelentenének. Az adó ötszázalékra való leszállítása is mellőzendő.

A Vázsonyi-féle indítványokhoz Glücksthal Samu, Feleki Béla, Springer Ferenc, Pető Sándor, Székely Ferenc, Hajós Zsigmond szólottak hozzá, részint egészben, részint csak egyes pontjaiban fogadván el azokat.

Egyedül Német Imre nem fogadta el általában sem az előterjesztett adóterveket, mert azokat egészen új átdolgozásban kell bemutatni.

A bizottság végül a következő határozatokban állapodott meg:

Ugy a világitás áremelése, mint a világitási adó csak *ideiglenes* s a normális idők beálltával mindkettő eltörlendő.

Az adótól mentesítve legyenek a kétszobás lakások és a mellékutcaikban levő egynyilású boltihelyiségek.

Az ipari gáz adója alól mentesek azok a kisipari üzemek, amelyek legfeljebb hat lóerős motorral dolgoznak.

Vázsonyi indítványát tehát csak részben fogadtak el. Most a javaslatok a jogügyi bizottság elé kerülnek s ezért a holnapi közgyűlés napirendjéről levétettek.